

Metodologie pedagogického výzkumu a evaluace:

6. Metody pedagogického výzkumu

Metodický koncept k efektivní podpoře klíčových odborných kompetencí s využitím cizího jazyka ATCZ62 - CLIL jako výuková strategie na vysoké škole

Interreg
EVROPSKÁ UNIE
Rakousko-Česká republika
Evropský fond pro regionální rozvoj

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES
UPPER AUSTRIA

typologizace metod autory (Skalková):

1. Empirické metody

✓ *Metoda pozorování* jako vědecká metoda:

- Přímé pozorování
- Nepřímé pozorování
- Krátkodobé pozorování
- Dlouhodobé pozorování

✓ *Experimentální metoda:*

- Klasický experiment
- Vícefaktorový experiment

✓ *Akční výzkum* - systematický sběr dat učitelem a jejich kritická analýza – učitel je sám angažován v průběhu výzkumu:

- Problém, který se objevil v praxi,
- Představa o řešení problému,
- Aktivita ke zvolenému řešení,
- Vyhodnocení výsledků aktivit vedoucích k řešení problému,
- Modifikace problému.

2. Teoretické metody výzkumu

- ✓ Abstrakce.
- ✓ Analýza a syntéza: Klasifikační analýza,
Vztahová analýza,
Kauzální analýza,
Dialektická analýza.
- ✓ Srovnávání.
- ✓ Zobecňování a konkretizace.
- ✓ Indukce a dedukce.
- ✓ Metody modelování: Modelový experiment,
Myšlenkový experiment.
- ✓ Metody formalizace.

3. Historicko-srovnávací metody

Soustava metod pedagogického výzkumu podle Pelikána

explorativní metody - informace získává z výpovědí samotné sledované osoby, problematická validita výsledků.

- **dotazník** – zjištění dat o respondentovi, které tazatele zajímají, velké množství respondentů, odpovědi však subjektivní
- **anketa** – nespecifikován okruh dotazovaných, odpovídá kdo chce
- **autobiografie** – psychologická metoda, respondent zpracovává svůj životopis, hlubší náhled do vývoje člověka
- **rozhovor** – strukturovaný, částečně strukturovaný, nestrukturovaný,
- **Beseda.**

ratingové metody

- měří jevy, které nejsou přesně změřitelné,
- škály, posuzovací stupnice – několik skupin škál, numerická, grafická, standardní, kumulativní, posuzovací škála s nucenou volbou,
- expertní šetření.

metoda Q-třídění

- nepřímá technika posuzování pedagogických jevů respondenty a experty,
- kombinuje ratingovou metodu, psychometrii a statistické procedury,
- Q-typy › balíčky karet

psychosémantické metody

- poznání individuálních systémů významů, které vkládají do interpretace slov jednotlivý lidé technika slovních asociací.
- sémantický diferenciál – umožňuje proniknout do individuálních významů pojmů v pojetí jednotlivých respondentů.

obsahová analýza

- analýza osobních dokumentů – o žácích, pracovnících školy,
- analýza školských a školních dokumentů – dokumenty popisující pojetí výuky,
- analýza školních ukazatelů – absence, prospěch.

testy

- přesné, objektivované měření osobních kvalit, činnosti osobnosti a jejich výkonů,
- nástroj systematického zjišťování (měření) výsledků výuky.
- *testy psychologické* – inteligence, osobnost,
- *testy psychomotorické* – předpoklady pro pohybové schopnosti,
- *testy didaktické* – školní výkon žáka.

projektivní metody a techniky

- metoda výzkumu osobnosti konfrontující zkoumaného s určitou situací, ve které bude odpovídat podle smyslu, který pro něj tato situace má.
- verbální projektivní metoda – slovní asociační experiment, test nedokončených vět,
- grafická projektivní metoda – analýza písma, kresby,
- manipulační techniky.

metoda měření sociálních vztahů

- sociometrické techniky – preferenční stupnice lidí s nimiž komunikujeme;
- techniky zkoumající preferenční postoje – předpojatost vůči lidem, skupinám.

behaviorální metoda

- pozorování určitých jevů, situací, chování jednotlivců i skupin a jejich interakce

experimentální metoda

- umožňuje ověření hypotéz prostřednictvím, změn nezávislé proměnné.
- *laboratorní* – maximálně čisté prostředí s minimem vnějších vlivů, v němž by se měření vlivů nezávisle proměnné co nejoptimálněji přiblížilo požadavkům vědy.
- *simulační* – snaha o vytvoření podmínek napodobujících reálné podmínky, ve kterých lidé normálně řeší problémy.
- *přirozený* – využívá přirozené životní situace, aby při potřebném stupni kontroly mohly být zaváděny a ovlivňovány proměnné.
- *formující* – prováděn v normálních podmínkách, zaměřuje se na změny, zásah do životní situace, podmínek.
- *explorační* – neopírá se o teorii, sonduje,
- *konfirmační* – ověřuje teorii,
- *kruciální* – potvrzuje jednu a vyvrací alternativní teorie.

metoda školní etnografie

- volí kvalitativní přístupy k analýze pedagogických jevů,
- pokouší se o vhled do prostředí očima těch, kteří se na jeho tvorbě podílejí.

metoda longitudinálního šetření

- opakované měření u stejné skupiny osob.

typologizace metod dalšími autory (Gavora):

metody kvalitativního výzkumu

- participační pozorování,
- etnografické interview
- výzkum životního příběhu učitele.